

“Beter Waterschap voor beter water!”

Verkiezingsprogramma 2023-2027

“Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR)”

50PLUS Hoofdlijnenprogramma 2023-2027

“Beter Waterschap voor beter water!”

Inhoud

<i>Introductie</i>	<i>pagina 4</i>
<i>Waterkwantiteit</i>	<i>pagina 5</i>
<i>Waterkwaliteit</i>	<i>pagina 6</i>
<i>Waterveiligheid</i>	<i>pagina 7</i>
<i>Duurzaam waterbeheer</i>	<i>pagina 8</i>
<i>Overige onderwerpen</i>	<i>pagina 9</i>

Voorwoord

‘Senioren zijn het cement van onze samenleving’ dat is de lijfspreuk van 50PLUS. Senioren hebben keihard gewerkt om ons land op te bouwen. Zij verdienen het respect dat daarbij hoort! 50PLUS is de enige partij die senioren écht serieus neemt en een stem geeft. De nieuwe fractie gaat na de verkiezingen met enthousiasme en passie haar stem verheffen: voor u én voor uw kinderen en kleinkinderen want ook zij willen een schone en veilige leefomgeving. Dáár gaat 50PLUS zich de komende periode ook bij het HDSR voor inzetten.

Mooie plannen en beloftes zijn fraai, maar het is vooral belangrijk wat een politieke partij voor u heeft gedaan en wat u er de komende vier jaar van mag verwachten.

In de afgelopen 4 jaar heeft 50PLUS zich onder andere hard gemaakt voor een reële heffing vervuilingseenheden: bij tussentijds overlijden of verhuizen van een partner wordt de heffing van 3VVE aangepast naar 1VVE. Andere specifieke aandachtspunten: het omgaan met droogte en tekort aan berging zoet- en hemelwater, beheersbare grondwaterpeilen, en het terugdringen en stoppen van ernstige veenbodemdaling. Belangrijk blijft het zuiveren van water van micro plastics, Nano deeltjes, medicijnresten, en van drugs en toxische stoffen zoals PFAS. Belangrijk uitgangspunt voor 50PLUS: de echte bronvervuiler betaalt en niet de burger!

Natuurlijk moeten er keuzes gemaakt worden. Om u te laten weten waar die keuzes voor 50PLUS voor de komende 4 jaar liggen, leest u hier ons verkiezingsprogramma.

Wij leven in een fijn land. Velen denken dat dit vanzelfsprekend is, maar u en ik en 50PLUS weten welke offers hiervoor zijn gebracht en hoe het nu onder druk staat door de uitdagingen van deze tijd. 50PLUS gaat voor: ‘Een beter Waterschap voor beter water’!

Maarten Cornelissen
Lijsttrekker 50PLUS

Introductie

Elk waterschap zorgt voor het waterbeheer in een bepaald gebied. De volgende twee hoofdtaken zijn vastgelegd in de Waterwet: de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater.

50PLUS vindt het belangrijk dat de wereld leefbaar blijft voor huidige en de toekomstige generaties. Daarom staat 50PLUS voor een krachtig klimaat-, energie- en milieubeleid; maakt zich sterk voor het behoud en herstel van de biodiversiteit. Daarbij is het van belang dat schade aan de economie wordt voorkomen en mag de economische groei niet worden belemmerd. 50PLUS streeft dit standpunt integraal na, niet alleen op waterschaps-niveau maar ook op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau.

Een ander belangrijk standpunt van 50PLUS is, dat het waterschap haar kerntaken op een zuivere, financiële en zorgvuldige wijze uit moet voeren. 50PLUS streeft dan ook naar een goede financiële huishouding van de waterschappen. Ook zetten wij ons in voor een flexibele en goede gestructureerde organisatie.

Waterkwantiteit

Met “waterkwantiteit” bedoelen we de beschikbare hoeveelheid zoet water in een gebied. Of er voldoende water beschikbaar is in een gebied is afhankelijk van hoe wij er als mensen mee omgaan. Het actuele aanbod is een delicaat samenspel tussen wat het klimaat ons brengt, en wat we geregeld hebben voor waterduurzaamheid, waterkwaliteit en waterveiligheid. Als gevolg van klimaatverandering, bevolkingsgroei, ecologische effecten en economische ontwikkelingen staat het aanbod van water nu serieus onder druk. Bijkomend feit, hoe kleiner de hoeveelheid water, hoe hoger de concentraties verontreinigingen. Tegelijkertijd is in droge periodes de watervraag extreem hoog. Dit leidt tot waterschaarste.

Het watersysteem in Nederland is nu ingericht op het zo snel mogelijk afvoeren van water. Om waterschaarste tegen te gaan, wil 50PLUS dat een teveel aan water beter vastgehouden wordt door berging, waar we het aangevoerde water zo lang mogelijk bufferen. Hierdoor kan een te veel aan water rustig de bodem insijpelen en door het grondwatersysteem opgenomen worden. Ook kan dit water bijvoorbeeld beschikbaar worden gesteld voor bevloeiing van gewassen in droge tijden. 50PLUS wil verder het afkoppelen van hemelwater voor eigen gebruik stimuleren.

50PLUS vindt dat er, op regionaal, nationaal en Europees niveau, afspraken en samenwerking nodig zijn om te gaan met een teveel óf tekort aan water zodat vraag en aanbod ten alle tijden in evenwicht zijn. Dit al dan niet in de vorm van een ‘nieuw’ Deltaplan.

De inzet van innovatieve waterbesparing maatregelen, verduurzaming en circulair watersystemen kunnen helpen aan een beter afgestemd wateraanbod, nu en zeker ook in de toekomst. 50PLUS promoot dit actief, onder andere door aan te dringen op onderzoek naar oplossingen om droogte door watertekorten te vermijden. Inmiddels is er in de HDSR-begroting van 2023 een budget beschikbaar voor dergelijk onderzoek.

Waterkwaliteit

Ons water is vervuild: slechts 2 % van al het oppervlaktewater in Nederland voldoet aan de Europese Norm zoals die vastgelegd is in de Europese Kaderrichtlijn Water (KDR). 50PLUS vindt dat de waterkwaliteit verbeterd moet worden. Dat is niet alleen belangrijk voor mens en dier maar ook voor de biodiversiteit van de natuur. Per waterschap, maar vooral op regeeringsniveau moeten haalbare eisen en normen vastgesteld worden om aan de richtlijn te kunnen gaan voldoen. De waterkwaliteitsdoelen van HDSR zullen hierop gebaseerd moeten zijn.

Water wordt op veel manieren vervuild. Ook ons drinkwater. Denk hierbij aan vervuiling door gewasbescherming, onkruidbestrijding, besproeien van gewassen, afvoeren vervuild hemelwater en afvalwater. Ook de lozing van grote bedrijven is een belangrijke bron van vervuiling. Medicijnresten, drugs en microplastics, Nanodeeltjes, ultra fijnstof en toxische stoffen zoals PFAS worden steeds vaker in grote concentraties in het water aangetroffen. Nadere regels en maatregelen zijn nodig om de vervuiling vast te stellen (meetplan waterkwaliteit) en vervolgens terug te dringen. Leidend principe hierbij is voor 50PLUS dat de echte bronvervuiler betaalt en niet de burger.

Aanvullende maatregelen zijn mogelijk nodig als het waterpeil in het geding komt. Maar altijd zal er samen met betrokkenen een belangenafweging gemaakt moeten worden. Zeker als bijvoorbeeld het al dan niet besproeien van gewassen, in combinatie met een te hoog waterpeil, kan leiden tot grote economische schade voor een landbouwondernemer. En dus ook maatregelen en belangenafweging bij een versnelde veenoxidatie en bodemdaling veroorzaakt door het sulfiet in instromend rivierwater.

Waterveiligheid

Gereguleerde beheersing van water aan- en afvoer bij normale en uitzonderlijke omstandigheden is al eeuwen in handen bij de regionale waterschappen. Hierbij staat het voorkomen van overstromingen, en dus de veiligheid van de mensen, voorop. Dat dijken en kades voldoende hoog, en sterk behoren te zijn, dat spreekt voor zich. Maar bij aanpassingen aan dijken en kades, zoals nu bijvoorbeeld bij de aanpassingen aan de Lekdijk, staan soms lokale belangen in de weg. 50PLUS vindt dat te alle tijden de menselijke maat voorop moet staan en dat belangen in onderling overleg besproken en afgestemd moeten worden.

De klimaatverandering is hier en gaat voorlopig niet meer weg. Steeds vaker zullen we te maken krijgen met extreme weersomstandigheden. Extreme droogte en/of lekkage van dijken leiden tot additionele risico's, zoals het mogelijk verschuiven van dijken. Bestaande calamiteitenplannen moeten hierop aangepast worden.

50PLUS vindt dat HDSR voorop moeten lopen in de aanpak bij water-calamiteiten in onze regio. Er moet een gedegen, up-to-date calamiteitenplan komen met daarbij een gestructureerde en vooral geoefende calamiteitenorganisatie.

50PLUS kijkt meer en meer naar natuurlijke gebieden en polders om deze zo nodig in te zetten als tijdelijke waterbergingen die, bij hoogwater, mogelijk als waterreservoirs gebruikt kunnen worden bij droogte. In noodsituaties kunnen delen van het land gecontroleerd onder water worden gezet. Hierbij dient te alle tijde ook een bedrijfseconomische afweging gemaakt te worden, zeker in samenspraak met belanghebbenden. Een preventieve maatregel is het realiseren van "terpen" in risicovolle gebieden zodat mensen en dieren in het geval van een optredende calamiteit een goed heenkomen kunnen zoeken.

Duurzaam waterbeheer

Klimaatverandering en temperatuurstijgingen kunnen funest zijn voor senioren en andere kwetsbare mensen. Dit kan leiden tot vroegtijdig overlijden. 50PLUS maakt zich sterk voor senioren en kwetsbare mensen. 50PLUS vindt daarom dat er een integrale, langjarige visie moet komen op het vlak van circulair werken, duurzaamheid en klimaatadaptatie. De waterhuishouding moet geschikt worden gemaakt voor huidige en toekomstige generaties: “Fit for the Future.”

Innovatie is cruciaal bij het waterbeheer. Een van de nieuwe mogelijkheden is het raffineren van gezuiverd afvalwater dat vervolgens ingezet kan worden in de landbouw. 50PLUS ziet grote kansen bij het decentraal zuiveren en raffineren van afvalwater. Geothermie kan een belangrijke bijdrage leveren bij het behalen van de doelen uit het Klimaatakkoord. Zo ook bij alternatieven als aquathermie uit oppervlaktewater en afvalwater. Ook kan biogas of groen gas duurzaam opgewekt worden uit zuiveringsslib bij rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Een toekomstvisie dient vertaald te worden in haalbare plannen die op een zodanige geleidelijke wijze ingevoerd worden dat dit geen of zeer beperkte kosten met zich meebrengt. Toekomstige opbrengsten door innovatie en samenwerking kunnen – een deel van de - de kosten dekken.

Met het oog op duurzaam waterbeheer stelt 50PLUS voor om meer samen te werken met provincie en gemeenten ten aanzien van het verplicht klimaatbestendig bouwen, inrichting en vergroening. Bij toekomstige ruimtelijke inrichtingsplannen dient enerzijds rekening te worden gehouden met voldoende mogelijkheden van waterafvoer en anderzijds met mogelijkheden van wateropslag. HDSR kan meedenken over hoe het rioolstelsel op peil te brengen, hoe het afkoppelen van hemelwater te bevorderen en hoe berging van uitsluitend schoon hemelwater te realiseren. Ook hier kan HDSR helpen met informatie om het “waterbewustzijn” bij overheden en inwoners te vergroten.

HDSR zelf dient, wat 50PLUS betreft, CO₂ vrij, circulair en duurzaam te werk te gaan. Bij alle plannen dienen deze factoren continue overwogen en afgewogen te worden.

Overige onderwerpen

Evenredige lasten-/kostenverdeling en geen winstoogmerk

De waterschappen behoren zich louter bezig te houden met hun primaire kerntaken en behoren geen andere activiteiten of initiatieven buiten het waterschapsgebied te ontplooiën. De hierbij behorende begrotingen zijn sluitend zodat deze taken ook uitgevoerd kunnen worden. Uitgangspunt hierbij is de maximale benutting van belastingen en subsidies en overige inkomsten.

50PLUS wil een goede financiële huishouding van de waterschap HDSR. Schulden opbouw moet worden voorkomen en schuldenverlaging moet ter hand worden genomen.

50PLUS ziet een sterke rol weggelegd voor een wettelijk geregelde ambtelijk rekenkamer(commissie) voor elk Waterschap.

Worden de Waterschappen gevraagd taken van andere overheden over te nemen dan dienen hierbij ook de kosten gedragen te worden door de opdrachtgever. Dat geldt ook voor kennis en kunde.

Voor 50PLUS geldt in het algemeen het profijtbeginsel. Wie het meest profiteert van het werk van het Waterschap dient ook de (zwaarste) lasten te dragen. De waterschapsbelasting wordt nu in onze ogen te veel bij de ingezetenen, lees de burgers (82%) neergelegd en te weinig bij de andere partijen. De principes “Wie het meest profiteert moet ook de hoogste lasten dragen” en “De echte bronvervuiler betaalt”, zijn hierbij onze motto’s.

50PLUS maakt zich sterk om de oneerlijke ‘subsidiering’ van commercieel geëxploiteerde natuur te stoppen.

Het punt “kwijschelding van waterschapsbelasting” zien wij niet als taak van de Waterschappen omdat inkomenspolitiek thuishoort op het landelijk en gemeentelijk niveau. Afstemming is op dit punt essentieel, waarbij het inkomen doorslaggevend moet zijn en niet de leeftijd. Voor ouderen moet de mogelijkheid tot het aanvragen van kwijschelding laagdrempelig blijven c.q. worden.

De waterschapsbelasting dient gerelateerd te zijn aan de kosten die het betreffende waterschap maakt. Hierbij staat voor 50PLUS ook de verdeling ter discussie. Wij zijn van mening dat de billijkheid van de huidige verdeling voor huishoudens met 1 en 3 of meer personen, dient te worden aangepast om meer recht te doen aan de feitelijk gezinssamenstelling. 50PLUS is van mening dat het CAB (Commissie Aanpassing Belastingstelsel) voorstel over deze verdeling gevolgd moet worden. Een acceptabel alternatief is om de zuiveringsheffing te baseren op het drinkwaterverbruik. Ook hiermee wordt recht gedaan aan de feitelijke gezinssamenstelling.

Van geheel andere aard is de kostenverdeling voor het Hoog Water Beschermings Programma, waarbij een eigen bijdrage van 10% geldt voor de waterschappen. Met name voor de waterschappen met een beperkt aantal inwoners is dit een onfaire extra belasting en 50PLUS staat voor een eerlijker verdeling van deze kosten.

50PLUS streeft naar beperkte lastenverhogingen voor de inwoners met als maximum de inflatiecorrectie. Mochten Waterschappen eventueel winsten boeken, dan moet het Waterschap deze winst storten in een algemene reserve waarmee toekomstige tariefstijgingen opgevangen kunnen worden en de heffingen laag kunnen blijven.

Geen belangenverstrengeling

Nog altijd worden in de waterschapsbesturen zetels toegewezen aan belangengroepen (landbouw, kamer van koophandel) de zogenaamde geborgde zetels. 50PLUS streeft naar een groter democratisch gehalte bij de samenstelling van het bestuur van de Waterschappen. Geborgde zetels worden niet via verkiezingen ingevuld. Geborgde zetels zijn volgens 50PLUS niet democratisch. Alle zetels dienen door middel van verkiezingen te worden verkregen.

Digitalisering

Digitalisering heeft een grote impact op het dagelijks leven. De technologische ontwikkelingen gaan hard en zorgen voor een enorme dynamiek. Steeds vaker biedt digitalisering slimme oplossingen voor waterbeheer. Tegelijk brengt de informatiesamenleving nieuwe risico's en dilemma's met zich mee en zijn we steeds afhankelijker van een goed functionerende ICT-infrastructuur en -dienstverlening. De digitale transformatie is geen keuze meer en staat bij de waterschappen en dus bij het HDSR, prominent op de bestuurlijke agenda. 50PLUS onderschrijft dat.

Educatie, Recreatie en cultuur

50PLUS wil graag, indien gevraagd, een bijdrage leveren aan het "Leren over water en waterbeheer" die door HDSR is opgezet.

Recreatie als varen, sportvissen, zwemmen, etc. maar ook aanleg van akkerranden zijn op zich geen kerntaak van de Waterschappen. Maar wij willen dit wel mogelijk maken omdat water van ons allemaal is. Het beleven van 'water' draagt in onze ogen bij aan het 'waterbewustzijn'. Als bij de planvorming hier rekening mee kan worden gehouden, zonder dat dit aanzienlijke kosten met zich meebrengt, is dit een goede zaak. Uiteraard vraagt dit een goede afstemming met de verantwoordelijke partijen of grondeigenaar/pachter.

De toekomst

50PLUS vindt dat maatregelen waarvan we nu al weten dat deze nu of in de toekomst nodig zijn begroot moeten worden, zodat er achteraf geen extra hoge kosten gemaakt hoeven te worden. Wij denken dan onder meer aan de klimaatadaptatie, de invoering van de omgevingswet, het Deltaplan, het aanleggen van vistrappen ten behoeve van vismigratie, etc.

50PLUS heeft in de Tweede Kamer al een eerste aanzet gegeven om de Waterschappen meer ruimte te geven om de toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Daarom moet samen met de regering geregeld worden dat wettelijke belemmeringen worden weggenomen. Er moet op het gebied van onder andere innovatie en productie van grondstoffen uit slib en afvalwater passende wet- en regelgeving komen. Deze grondstoffen kunnen nu al (her)gebruikt worden.

Het personeelsbeleid is voor 50PLUS belangrijk. Wij streven naar een flexibele en goed gestructureerde organisatie. Deze dient qua leeftijd een afspiegeling te zijn van de maatschappij. Senioren horen daar ook een plaats te krijgen. Er moet een beleid komen om de ouderen met hun kennis, kunde en ervaring voor de organisatie te behouden.

Verhoging van de efficiency en kwaliteit bij de uitvoering van al haar taken behoort binnen HDSR tot hun topprioriteit verheven te worden. Verzakkende dijken, overstromingen, vervuild water, verdroging en watertekort moeten tot het verleden gaan behoren. Een streng waterschap dat met de allerhoogste kwaliteitsnormen werkt bij de uitvoering van haar (kern)taken is wat 50PLUS betreft, een "must". 50PLUS wil in deze een controlerende, sturende functie en zal niet schromen om daar waar nodig met ideeën, en voorstellen te komen.